

TÜRKONFED 27. İş Dünyası Zirvesi'nin ikinci ve son gününe
Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz katıldı

İş insanları Elazığ'dan barış, yatırım ve bölgesel kalkınma mesajı verdi

TÜRKONFED 27. İş Dünyası Zirvesi'nin Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın katılımıyla gerçekleştirilen ikinci gününde ekonomik güvenlik, Orta Vadeli Program ve barış ortamının bölgesel kalkınmaya etkisi ele alındı. TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, bölge kalkındıkça ortaya çıkacak barış temettüsünün tüm toplumun ortak refahına dönüşeceğini söyledi. FIRATSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yasemin Açık ise Elazığ, Malatya, Bingöl ve Tunceli'yi kapsayan Yukarı Fırat Havzası'na özel bir kalkınma planının hazırlanmasında FIRATSİFED'e görev verilmesi talebini Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz'a iletti.

Türk İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) tarafından Fırat Sanayi ve İş Dünyası Federasyonu (FIRATSİFED) ev sahipliğinde gerçekleştirilen 27. İş Dünyası Zirvesi'nin ikinci günü, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın katılımıyla düzenlendi. Yılmaz, programın açılış oturumunda bir konuşma yaptı. Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu ve Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları da zirvenin açılış konuşmacıları arasında yer aldı. Kamu, yerel yönetimler, iş dünyası ve sivil toplum temsilcilerini Elazığ'da bir araya getiren 'Kalıcı Belirsizlik Çağında Ekonomik Dayanıklılık' temalı zirvede, ekonomik güvenlik, barışın kalkınmaya etkisi, Orta Vadeli Program (OVP), KOBİ'lerin dünyaya açılması ve küresel iş birlikleri değerlendirildi.

Süleyman Sönmez: "Önceliğimiz üretim kapasitesinin korunması olmalı"

TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez, finansal kırılganlıkların azalma eğiliminde olduğunu ancak iş dünyasının yatırım ve üretim planları açısından enflasyon patikası, maliye politikası ve yönetilen fiyatların birbirini desteklemesinin kritik önem taşıdığını belirtti. Yeni OVP'de belirlenen reform başlıklarının iş dünyasının işaret ettikleriyle örtüştüğüne, öncelikli konunun ise üretim kapasitesinin korunması olduğuna dikkat çeken Sönmez, "Yıl içerisinde açıklanan kredi destek paketleri gibi politikaların meyvelerini vermesini sabırsızlıkla bekliyoruz. İhracat ve yatırım yapan işletmelere, hedefli ve geçici araçlarla nefes alanı açılmaya devam edilmesini önemli buluyoruz. Öte yandan dünya yeniden sanayileşmenin yollarını ararken dezenflasyon sürecinin üretim mirasımızı aşındırması stratejik bir risk oluşturur. Sanayisizleşmenin; nitelikli istihdamın zayıflaması, orta sınıfın daralması, gençlerin ve kadınların iş gücüne katılımının sınırlanması ve bölgesel eşitsizliklerin sürmesi gibi toplumsal sonuçları da olur. Bu nedenle üretimi korumak, toplumsal güveni ve dayanıklılığı da korumak demektir" dedi.

Neyin ne kadar üretildiği kadar nerede üretildiğinin de önemli olduğunun altını çizen **Sönmez**, Anadolu'ya sanayi göçü planının, bu süreçte üretim gücünü ülke geneline yayacak çok önemli bir adım olduğunu dile getirdi.

“Barış temettüsü ortak refaha dönüşecek”

Kalkınma yolunda atılan en hayati adımlardan birinin de barış olduğunu kaydeden **Sönmez** şöyle devam etti; “Uzun süre güvenlik riski altında kalan bölgelerde, zaten var olan ama kullanılmayan kapasitenin üzerindeki fren artık kalkıyor. Bölge kalkındıkça ortaya çıkacak barış temettüsü, tüm toplumun ortak refahına dönüşecektir. Bu sürecin yarattığı iklimin, demokrasimizin işleyişini güçlendirecek daha geniş bir reform gündemine taşınarak Türkiye'nin ortak geleceğine duyduğumuz güveni daha da büyüteceğini umuyoruz.”

Prof. Dr. Yasemin Açıık: “Bölgemize özel bir kalkınma planına ihtiyacımız var”

Zirvenin ilk gününde iş dünyasını Elazığ, Malatya, Bingöl ve Tunceli'yi kapsayan Yukarı Fırat Havzası'na yatırım yapmaya davet eden **TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve FIRATSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yasemin Açıık**, ikinci gün ise barış ortamının açtığı ekonomik alanın bölgesel bir kalkınma planıyla değerlendirilmesi gerektiğini söyledi. Yukarı Fırat Havzası'nın üretim ve yatırım önceliklerinin ortak bir çalışma yapısıyla belirlenmesi gerektiğini vurgulayan **Prof. Dr. Açıık**, planın hazırlanmasında FIRATSİFED'e görev verilmesi talebini Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'a şu sözlerle iletti; “Bölgede yeni bir dönem başladı. Devletimizin sağladığı teşvikler de son derece kıymetli. Şimdi bölgemizin gerçeklerine göre hazırlanmış, özel bir kalkınma planına ihtiyacımız var. Dört ilimizin güçlü olduğu sektörleri, yatırım önceliklerini ve ihtiyaçlarını birlikte belirleyelim. Kamu, yerel yönetimler, iş dünyası, üniversiteler ve sivil toplumun aynı masada olduğu ortak bir çalışma yapısı kuralım. FIRATSİFED olarak sahadaki birikimimizle bu çalışmaya katkı vermeye ve üzerimize düşen sorumluluğu almaya hazırız.”

“Hem sanayimizi hem de hizmetlerimizi yüksek katma değerli hale getirmeliyiz”

Prof. Dr. Açıık ayrıca, kalıcı belirsizlikler çağında büyümenin hızı kadar niteliğinin de önem kazandığını ifade ederek, “Bir ülkenin dayanıklılığının belkemiği üretimdir, özellikle de sanayidir. Bu nedenle günümüz koşullarını da göz önüne bulundurarak sanayimizi daha güçlü bir şekilde ileriye taşımalı, bununla birlikte hizmetlerimizi de yüksek katma değerli hale getirmeliyiz. Çünkü geleceğin zengin ülkeleri yalnızca çok mal üreten değil; bilgiyi, tasarımı ve katma değerli hizmeti dünyaya satabilen ülkeler olacak. Türkiye'nin hedefi, bu ikisini birleştirmek olmalıdır” açıklamasında bulundu.

Ozan Diren: “Para ve maliye politikalarının yanında reform ve sanayi politikası ayağını da tamamlamalıyız”

TÜSİAD Başkanı Ozan Diren, “Son üç yıldır makroekonomik dengelenme ve istikrar arayışındayız. Enflasyonla mücadele bu çerçevenin vazgeçilmezi. Ancak kalıcı başarı için para ve maliye politikalarının yanında reform ve sanayi politikası ayağını da tamamlamalıyız. Talep koşullarını dengelerken orta vadede üretim kapasitesini, verimliliği ve teknolojik yetkinliği artırmak zorundayız. Sanayimizin, kayıtlı istihdamın ve ihracatımızın nefes alanını genişletmeliyiz. Elbette teknoloji, inovasyon, enerji verimliliği, sürdürülebilirlik ve nitelikli istihdam da rekabetçiliğin asli unsurları. Ama maliyetler kalıcı biçimde bozulduğunda şirketlerin bu alanlara yatırım yapma gücü de zayıflar. Dezenflasyon hedefini korurken üretim, ihracat ve dönüşüm yatırımları için hedefli, seçici, şeffaf ve ölçülebilir finansman imkânları oluşturmamız. Desteklerin başarısını kullandırılan kaynakla değil; verimlilik, ihracat, teknoloji, enerji tasarrufu ve kayıtlı istihdam üzerindeki etkisiyle ölçmeliyiz” dedi.

“Anadolu’nun kapasitesini harekete geçirmek ülkemizin ekonomik dayanıklılığını da güçlendirecektir”

Küresel ekonomide jeopolitik, teknolojik ve maliyet esaslı baskıların giderek arttığını vurgulayan **Diren** şöyle devam etti; “Sanayimizde uzun vadeli dayanıklılık için kamunun liderliğinde ve iş dünyası paydaşlarının iş birliğiyle 10-15 yıllık bir sanayi stratejisini planlamalıyız. Hangi pazarlarda derinleşeceğimizi, hangi teknolojilerde yetkinlik oluşturacağımızı, hangi sektörlerde ve hangi bölgelerde ölçek büyüteceğimizi netleştirmeliyiz. Bir girişimcinin finansmana, bir işletmenin nitelikli iş gücüne ve dijital altyapıya erişimi, bulunduğu şehre göre değişiyorsa ülkemizin bütün potansiyelinden yararlanmamız mümkün olmaz. Elazığ’ın ve Anadolu’nun her şehrinin üretim, girişimcilik ve insan kaynağı kapasitesini harekete geçirmek; yalnızca yerel kalkınmayı değil, ülkemizin ekonomik dayanıklılığını da güçlendirecektir. Bunun için öngörülebilir bir yatırım ortamı da hayati önemdedir. Hukuk güvenliğinin, şeffaflığın, rekabetin, liyakatin ve kurumsal öngörülebilirliğin güçlendiği bir zemin; yatırımı, inovasyonu ve uluslararası yatırım girişini destekler.”

“Terörün sona ermesi ve huzurun kalıcı tesisi her şeyden önce bölgede gençlerin gelecek umudunu artırır”

Diren sözlerini, “Ülkemizde terörün sona ermesi ve huzurun kalıcı tesisi her şeyden önce bölgede gençlerin gelecek umudunu artırır. Demokratik kurumlar ve hukukun üstünlüğü, ekonomik koşullarda iyileşme ve gelir adaleti, dengeli bölgesel kalkınma, eğitim, sağlık ve temiz bir çevre gibi unsurlar toplumsal güveni ve dayanıklılığı yükseltir. Sona eren terörün ardından temennimiz; demokratik ve ekonomik kalkınmayı hızlandıracak kapsamlı bir reform gündeminin hayata geçmesi ve bölgede yatırım ortamının güçlenmesidir” diyerek tamamladı.

Ömer Aras: “Yerelde güçlü olacağız ki dünyaya daha güçlü bağlanalım”

Zirvenin konuk konuşmacısı **TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Ömer Aras** ise yeni dönemde verimlilik kavramının da yeniden tanımlanması gerektiğini söyleyerek, “Yeni dünyada en verimli şirket yalnızca en düşük maliyetle çalışan şirket değildir. Şok geldiğinde üretmeye devam edebilen şirkettir. İşte bu bizi dayanıklılığın temel unsurlarından birine getiriyor: Çeşitlilik. Enerji kaynaklarını çeşitlendirmek. İhracat pazarlarını çeşitlendirmek. Tedarikçileri çeşitlendirmek. Üretim merkezlerini çeşitlendirmek. Teknoloji kaynaklarını çeşitlendirmek. Çünkü çeşitlilik dayanıklılık yaratır. İşte tam burada yerelin gücü devreye giriyor. Türkiye’nin dayanıklılığını sadece merkezden inşa edemeyiz. Çünkü Türkiye’nin ekonomik gücü tek bir yerde değil. Türkiye’nin ekonomik gücü yaygın. Bursa’da otomotiv var. Denizli’de tekstil var. Gaziantep’te güçlü bir sanayi kültürü var. Diyarbakır’da tarım var, tarıma dayalı sanayi potansiyeli var. Kayseri’de girişimcilik var. Ege’de tarım, sanayi ve ihracat var. Akdeniz’de turizm, enerji ve lojistik var. Ve bugün bulunduğumuz Elazığ’ın da kendine özgü çok önemli kaynakları var. İşte bu çeşitlilik Türkiye’nin büyük avantajlarından biridir” şeklinde konuştu.

Aras konuşmasında şu ifadeyi kullandı; “Burada yerelin gücü derken içe kapanmayı kastetmiyorum. Tam tersine. Yerelde güçlü olacağız ki dünyaya daha güçlü bağlanalım. Yerel tedarikçilerimizi geliştireceğiz. Ara malı üretimimizi artıracacağız. Bölgesel kümelenmeler oluşturacağız. Teknolojiyi Anadolu’daki KOBİ’lere etkin götüreceğiz. Ve bütün bunları küresel değer zincirlerine bağlayacağız. Çünkü bugün dünyada şirketler artık yalnızca, “En ucuz nerede üretebilirim” diye sormuyor. Aynı zamanda, “En güvenli nerede üretebilirim” diye soruyor. Bugün küresel şirketler, ‘reshoring’, ‘nearshoring’ ve ‘friend-shoring’ kavramlarını konuşuyor. Bunların ortak paydası tek bir şey: Coğrafya yeniden önem kazanıyor. Yakınlık yeniden değer kazanıyor. Güvenilir üretim ön plana çıkıyor. Bu Türkiye için çok önemli bir fırsat. Ama coğrafi avantaj tek başına yetmez. Avantajı değere

dönüştürecek yerel kapasiteye ihtiyacımız var. Yerelin gücü, sahip olduğumuz kaynakların toplamı değildir. O kaynaklardan yaratabildiğimiz değer toplamıdır.”

Ömer Aras şu ifadeleri kullandı; “Yerelin bilgisini merkezin imkânlarıyla buluşturmak zorundayız. Merkez her şehrin sorununu bilemez. Yerel de her sorunu tek başına çözemez. İyi sistem, bu ikisinin birbirini dinlediği sistemdir. İşte TÜRKONFED gibi yapılar bu nedenle çok değerli. Çünkü yerelin sesini merkeze taşıırken ulusal stratejileri de yerele taşıyorlar.”

Aras, Elazığ’ın örnek olabileceği bir konu daha olduğunu ifade ederek, “2020 depreminde Elazığ büyük bir darbe aldı. Canlarımızı kaybettik. Binalar yıkıldı. Ekonomik ve sosyal hayat zarar gördü. Ama Elazığ yeniden ayağa kalktı. Çünkü dayanıklılık, hiç darbe almamak değildir. Dayanıklılık, darbe aldıktan sonra yeniden ayağa kalkabilmektir. Hatta daha da önemlisi: Sadece eskisini yeniden yapmak değil, daha iyisini inşa edebilmektir” sözlerini sarf etti.

İş dünyasının liderleri ekonomik dayanıklılığı konuştu

Zirve kapsamında düzenlenen ‘Kalıcı Belirsizlik Çağında Ekonomik Dayanıklılık’ başlıklı panel, **SÜTAŞ Yönetim Kurulu Başkan Vekili Serpil Veral, ODE Yalıtım Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan ve Vestel Şirketler Grubu Başkanı Gökhan Sığın**’ın katılımıyla gerçekleşti. Ekonomik dayanıklılığın iş dünyası açısından farklı boyutlarıyla değerlendirildiği zirvede, **Columbia Üniversitesi Profesörü ve Ekonomist Jeffrey D. Sachs**’ın video mesajına da yer verildi. **Sachs** mesajında, zirvenin teması olan ekonomik dayanıklılığın Birleşmiş Milletler 81. Genel Kurulu’nda yapılan görüşmelerin de tam merkezinde aldığına dikkat çekerek, dayanıklı bir geleceği inşa etmenin yolunun sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmekten geçtiğini söyledi. **Sachs**, Türkiye’nin bu alanda öncü olduğu alanları ise yeşil enerji, sıfır atık ekonomisi, bilim ve teknoloji temelli bir ekonomi ile küresel bağlantısallık olarak sıraladı.

Zirvenin son bölümündeki konsey oturumu ise **TÜRKONFED Yüksek Danışma Kurulu Başkanı Sefa Targıt**’ın açılış konuşmasıyla başladı. Kurumdaki çalışmaların ve gelecek hedeflerinin değerlendirildiği oturumun moderatörlüğünü, **TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkanı Süleyman Sönmez ve FIRATSİFED Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Yasemin Açık** üstlendi.